

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Synpunkter för SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser, från Justitiedepartementet

Lantmäterimyndighetens synpunkter

Sammanfattning

Lantmäterimyndigheten i Sandviken (KLM Sandviken) ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i *SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser*. Reformen förväntas underlätta för framdrift i den digitala samhällsbyggnadsprocessen och anpassa juridiken i linje med den tekniska utvecklingen.

KLM Sandviken ser dock att vissa delar kan förtydligas eller förbättras. KLM Sandviken ställer sig tveksam till förslaget om överenskommelse om koordinatbestämning i dess nuvarande form.

Yttrande

14.4.2 Det ska ställas kvalitetskrav för koordinatbestämning

Utredningen föreslår att standardosäkerheten inte bör vara högre än 0,025 m för att koordinatbestämning ska få ske. Kravet på 0,025 m noggrannhet bedöms omfatta tätbebyggelse och villafastigheter. Inmätning av nya och befintliga gränser sker idag till stor del med hjälp av GNSS-teknik i de fall det är möjligt. Förslaget skulle innebära en skärpning av kvalitetskravet jämfört med rådande praxis på 0,05 m. Ett krav på lägre lägesosäkerhet än 0,05 m innebär att områden som idag anses ha bra kvalitet kan behöva mätas in på nytt med totalstationsetablering, vilket är mer tids- och kostnadskrävande än GNSS-mätning. KLM Sandviken anser att lägesosäkerheten därmed inte bör sättas lägre än 0,05 m.

16.2.1 Nya fastighetsgränser ska koordinatbestämmas

Utredningen föreslår att fastighetsgränser ska koordinatbestämmas när de bildas. Koordinatbestämning behöver dock inte ske om det föreligger ett *bestående tekniskt hinder* eller om det kan antas att *kostnaden för koordinatbestämningen skulle bli orimligt hög* jämfört med om sträckningen

dokumenteras på annat sätt. KLM Sandviken önskar förtydliganden av vad som kan anses utgöra ett sådant tekniskt hinder samt hur avvägning rörande orimligt hög kostnad ska göras.

16.6 Överenskommelse om koordinatbestämning

Utredningen föreslår bl.a. att befintliga fastighetsgränser ska kunna koordinatbestämmas genom att berörda parter upprättar en överenskommelse om koordinatbestämning som godkänns av lantmäterimyndigheten. Lantmäterimyndighetens prövning om koordinatbestämning kan ske, ska enligt förslaget vara förenklad och innebära minimal handläggning utan tekniska arbeten. KLM Sandviken ställer sig tveksam till förslaget i dess nuvarande form. Enligt förslaget ska överenskommelsen endast godkännas bl.a. om den överenskomna sträckningen inte avviker väsentligt från gränsens rätta läge och att överenskommelsen inte medför en värdeminskning av betydelse för någon fastighet. KLM Sandviken befarar att förslaget medför svårigheter i att tolka vad som är en *väsentlig avvikelse* och *värdeminskning av betydelse* utan att någon närmare utredning av faktiska förhållanden görs. Särskilt äldre tillkomna gränser och avsöndringsgränser som inte tidigare blivit lagligen bestämda kan vara svåra att bedöma utan fältbesök och närmre arkivutredning, likaså förekomst av samfälligheter. Utredningen föreslår att karta och teknisk beskrivning ska biläggas överenskommelsen om koordinatbestämning, men utredningen går inte närmre in på vilka tekniska krav och kvalitetskrav som ställs på underlaget. I avsnitt 16.6.7 föreslår utredningen att Lantmäteriet ska ges i uppdrag att ta fram en e-tjänst för digitala ansökningar om godkännande av överenskommelse om koordinatbestämning där överenskomna koordinater skulle kunna matas in eller genereras genom markering på karta, ortofoto eller annat georefererat underlag. Risken är att de koordinater parterna är överens om inte stämmer överens med det faktiska förhållandet på marken som avses koordinatbestämmas. Om parterna exempelvis är överens om att en befintlig gränsmarkering eller hävd ska koordinatbestämmas så krävs det förhållandevis stor precision för korrekt ”inprickning” på kartunderlaget. Vid överenskommelse om koordinatbestämning sker ingen utstakning av lantmäterimyndigheten som uppmärksammar fastighetsägarna på eventuellt oavsiktliga fel. Förslaget riskerar att lagligen tillkomna gränser med bra kvalitet sätts ur spel med rättsosäkerhet som följd. KLM Sandviken ifrågasätter även varför en gränspåverkande åtgärd ska handläggas enligt förvaltningslagen i stället för fastighetsbildningslagen.

17.3 Fastighetsindelningen ska redovisas i grundkartan med hjälp av rättsverkande koordinater

KLM i Sandviken är generellt positiv till förslaget för att säkerställa en god kvalitet i planeringsunderlaget samt för att påskynda införandet av rättsverkande koordinater. KLM Sandviken ser dock en risk med fördröjning i planprocessen då koordinatbestämning av samtliga gränser inom grundkartans område kan generera en stor mängd sakägare där varje koordinatbestämning kan bli föremål för överprövning. Av förslaget framgår att förrättning rörande särskild koordinatbestämning ska handläggas

skyndsamt. KLM Sandviken anser att skyndsamhetskravet även bör gälla för överprövande instanser för att minska risken för utdragna planprocesser.

Förslaget bedöms medföra ett ökat behov av samarbete, samordning och dialog mellan kommun och lantmäterimyndighet för att koordinatbestämning ska kunna hanteras i ett tidigt skede och genomföras parallellt med planprocessen på ett smidigt sätt. Kommuner med egna kommunala lantmäterimyndigheter har väldigt goda förutsättningar för ett sådant samarbete.

Samtidigt med denna utredning genomfördes även SOU 2025:98 *En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten*, som nu är ute på remiss. SOU 2025:98 föreslår en omfattande begränsning av på vilket sätt de kommunala lantmäterimyndigheterna får hjälpa kommunens planmyndighet under planprocessen. Förslagen i SOU2025:98 riskerar att kommunala lantmäterimyndigheter behöver läggas ner på grund av förändrade förutsättningar för de kommunala lantmäterimyndigheterna. KLM Sandviken vill belysa att ett genomförande av förslagen i SOU 2025:98 står i direkt konflikt med behovet av ökad samverkan och samordning som utredningen om koordinatbestämda fastighetsgränser betonar och bedöms medföra. En trolig konsekvens är en långsammare övergång till koordinatbestämda fastighetsgränser och risk för förseningar i planprocesser.

Sten Sjö
Tillförordnad chef för
lantmäterimyndigheten i Sandviken

Helen Georgsson Snar
Specialistlantmätare